Könyvajánló

Berkes György: Legfelsőbb Bíróság büntetőjogi és büntető eljárásjogi testületi állásfoglalásai. *Bp., HVG–ORAC Lap- és Könyvkiad, 1996. 311 oldal, 1792 forint.*

A Btk. és a Be. rendelkezéseinek helyes és egységes értelmezéséhez elengedhetetlen a Legfelsőbb Bíróság büntetőjogi állásfoglalásainak ismerete. Ezek az állásfoglalások az elmúlt évtizedekben a legfelsőbb bírói fórum elvi irányító tevékenységének fontos eszközei voltak, és minden bizonnyal a jövőben is megtartják jelentőségüket. A büntetőjog gyors átalakulása megköveteli a folyamatos korrekciót, az utóbbi időben keletkezett testületi állásfoglalások mielőbbi közzétételét. A Legfelsőbb Bíróság büntetőjogi állásfoglalásainak ismerete kiváltképp a büntetőbírói gyakorlatban nélkülözhetetlen. Az 1996. május 1-jén lezárt állásfoglalás-gyűjtemény tartalmát tekintve igen sokféle, ezért – a használhatóságot elősegítendő – tárgymutató és jogszabálymutató csatlakozik a kötethez. A könyv a Büntető Kollégium 168 állásfoglalását (ebből három más kollégiumokkal közös állásfoglalás), egy irányelvet (az élet és testi épség büntetőjogi védelméről) és két elvi döntését tartalmazza.

A kötet hasznos lehet a jogalkotók és – alkalmazók széles köre számára. Alapvető kézikönyvként forgathatják azok is, akik tájékozódni kívánnak az „élő" büntetőbírói gyakorlat felől.

Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe. (Szerk. Falus Iván.) *Bp., Keraban Könyvkiadó, 1996. 540 oldal, 1400 forint.*

A vaskos kézikönyv – amely hat fő részből áll – a legújabb nemzetközi és hazai kutatásmódszertani irodalom eredményeit tartalmazza, összegzi a kutatások tapasztalatait.

Az első rész a pedagógiai kutatás módszertani kérdéseivel foglalkozik. A következő rész a szakirodalom feltárásának és feldolgozásának gyakorlatába, valamint a korszerű információkereső rendszerek alkalmazásába vezet be. A harmadik rész a különböző kutatási stratégiákkal, a pedagógiai kísérletekkel és az analitikus jellegű kutatásokkal foglalkozik. A kutatás módszerei, eszközei című rész megismertet a megfigyelés, a kikérdezés, a szociometriai módszer, a különböző tesztek, valamint a dokumentum- és tartalomelemzés tudnivalóival. Az ötödik rész a pedagógiai vizsgálatok leíró és matematikai statisztikai módszereit ismerteti. Az utolsó rész témája a kutatási eredmények értelmezése és közlése.

Az egyes fejezetek szerkezete egységes. Minden fejezet a megvilágításra kerülő kérdések felsorolásával kezdődik, ezt a módszerre vonatkozó legfontosabb ismeretek kifejtése, a módszer alkalmazási lehetőségeinek bemutatása követi. Ezenkívül ellenőrző kérdések, feladatok, fogalmi összefoglaló és irodalomjegyzék tartoznak egy-egy fejezethez.

A könyv hasznos segédeszköze lehet pedagógusjelölteknek, gyakorló pedagógusoknak, szaktanácsadóknak, az oktatásügy irányítóinak és a hivatásos kutatóknak.

Büntetőpolitika, bűnmegelőzés. Tanulmánygyűjtemény a szociális szak-

képzés számára. (Szerk. Gönczöl Katalin.) *Bp. ELTE Szociológiai Int. Szociálpolitikai Tanszéke, 1994, 195 oldal, 450 forint.*

A kötet – amely nyolc tanulmányt tartalmaz – nemcsak a szociális munkások és az igazságügyi szociális munkások kézikönyve, hanem minden olyan társadalomtudományi érdeklődésű szakember figyelmére számot tarthat, akit a modern társadalom büntetőpolitikai kérdései foglalkoztatnak.

A szerzők egy része a büntetőpolitika hagyományos területén belül, másik része új szervezetek beiktatásával kívánja gazdagítani a büntető igazságszolgáltatás rendszerét. A korántsem teljes körű, de sokrétű áttekintést a korszerű bűnözéskontroll és a bűnmegelőzés tárgyköre foglalja egységbe.

Farkas Ákos tanulmánya a büntetőeljárás reformja és a bűnmegelőzés kapcsolatát elemzi. *Lévai Miklós* írása a fiatalkorú bűnelkövetőkkel szemben kiszabható büntetőszankciók reformjával foglalkozik. *Nagy Ferenc* tanulmányának témája a jóvátétel, mint a konfliktusfeloldó büntető igazságszolgáltatás egyik formája. *Görgényi Ilona* dolgozata a bűncselekmények áldozatait segítő európai szervezetek szerepéről szól. *Bólyai János* írása a közösségi rendőrséggel foglalkozik. A *Gosztonyi Géza–Kerezsi Klára* szerzőpár tanulmánya a családsegítő és a pártfogó szolgálatok lehetséges szerepéről szól a bűnmegelőzésben. *Volentics Anna* írása a fiatalkorú zártintézeti neveltek reszocializációs gondozásának korszerűsítésével kapcsolatosan tesz észrevételeket. A kötet utolsó tanulmánya, *Gönczöl Katalin* munkája a devianciák, a bűnözés elleni megelőzési stratégia kérdéseivel foglalkozik.

Fehér Györgyi Eszter: Társadalomismeret. *Bp. Magister '93, 1996, 192 oldal. 667 forint.*

A tankönyv a középiskolák 3–4. osztályos tanulói számára készült, és lényegében azt az ismeretanyagot tartalmazza, amelyet régebben állampolgári ismeretek címmel tanítottak, de a büntetés-végrehajtásnál folyó képzés segédanyaga is lehet.

A kötet általános összefoglalást nyújt arról, mi a társadalom, hogyan osztható részekre, milyen a mai magyar társadalom, mit jelentett a magyar rendszerváltozás stb. Mindezek az általános részek inkább csak bevezetést nyújtanak a kötet lényegét adó társadalmi ismeretek felrajzolásához. A könyv a továbbiakban bemutatja, milyen az alkotmányozás, mit jelent az állam, az állampolgárság, milyen jogai és kötelességei vannak a magyar állampolgárnak, milyen a Magyar Köztársaság államszervezete, mik a legfőbb alkotmányos és államhatalmi intézmények (országgyűlés, államfő, kormány, minisztériumok, önkormányzatok, Alkotmánybíróság, igazságszolgáltatás, közigazgatás stb.). Külön rész foglalkozik az úgynevezett civil társadalom témakörével, valamint a Magyar Köztársaság és az Európai Közösség kapcsolatrendszerével.

A fogalmakat és jelenségeket pontosan, röviden és egyszerűen megmagyarázó könyv jó szolgálatot tehet mindenkinek, aki meg kíván ismerkedni az állampolgári tudnivalók minimumával.

Magyarország gazdaságtörténete a honfoglalástól a 20. század közepéig. (Szerk. Honvári János). *Bp., Aula Kiadó, 1996, 576 oldal. 2118 forint.*

A főiskolai tankönyv közgazdászhallgatók számára foglalja össze a magyar gaz-

daság történetének csaknem ezer esztendejét. A cél nem egy speciálisan közgazdasági szempontú összefoglalás elkészítése volt, így a művet történészek és – természetesen – laikusok is forgathatják, annál is inkább, mivel a szerzők arra törekedtek, hogy világos, a részletek sokasága által el nem homályosított összképet adjanak, hogy világosan láttassák a hat fejezetre bontott na- gyobb történelmi korszakok (honfoglalástól a XVI. századig, törökkor, 1700–1848, 1849–1918, a két világháború közötti és az 1945 utáni időszak) legfontosabb jellemzőit.

A hagyományos gazdaságtörténetekkel szemben a szerzők szélesebb értelemben fogják fel tárgyukat, nemcsak a mezőgazdaság, az ipari és a kereskedelem kérdéseit tárgyalják, de alapos összefoglalást nyújtanak a tulajdon- és birtokviszonyokról, érintik a gazdasági jog – koronként változó – alaptényeit, szólnak a pénzgazdálkodásról, az infrastruktúráról, a gazdaságpolitikáról, sőt számba veszik a gazdasági kultúra kérdéseit is.

A kötet sajátossága, hogy elsősorban a tényeket rögzíti, nem keres választ olyan elméleti kérdésekre, mint például: mik a magyar gazdaság lemaradottságának okai, melyek a hazai gazdaság országunk közép-európai mivoltából fakadó funkciói stb.

Menyhai Imre: Voltunk, megvolnánk – leszünk? (Nevelés ideológiák kereszttűzében). *Bp., Püski Kiadó Kft., 1996, 248 oldal, 690 forint.*

Menyhai Imre vitairatnak szánt könyve azt kívánja bemutatni, hogy a nyugati pedagógia, az elmélet és a gyakorlat is csődöt mondott, és megpróbál valamilyen alternatívát nyújtani.

A szerző szerint alapvetően a nyugati (elsősorban az egyesült államokbeli) kultúra van válságban. E válság lényege – Menyhai szerint –, hogy a mostani liberalizmus és demokrácia már nem az, aminek klasszikus alapítói megálmodták, hanem valamiféle végletes állapot, amelyben az egyéni szabadság határnélkülivé vált formája és egyúttal az eltömegesedés uralkodik. Ennek az állapotnak a mutatói: a bűnözés óriási arányú növekedése, a kulturális dekadencia, a kábítószer- és szexőrület. E kultúra terjedésétől, a kultúrának a pedagógián keresztül történő továbbhatásától és felfokozásától tart a szerző, és alternatívaként a hagyományos értékek képviseletét ajánlja a pedagógiában. A könyv nagyobbik részét azonban nem az alternatív modell kifejtése, hanem a nyugati kultúra csődjének és a pedagógia ellehetetlenülésének bemutatása képezi. E bemutatás nagyobbrészt a tömegkommunikáció produktumainak elemzésével, illetve a szerző több évtizedes ausztriai tapasztalatainak felidézésével történik.

Menyhai Imre könyvével – a szerző nagy anyagismerete és figyelemre méltó álláspontja miatt – a vele egyet nem értőknek is érdemes megismerkedniük.

(Válogatás az IM Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság Szakkönyvtára szerzeményeiből.)